

Kathleen McGowan

Het Medici Mysterie

A.W. Bruna Uitgevers

Proloog

Rome

Het jaar onzes Heren 161

Antoninus Pius, keizer van het Romeinse Rijk, was geen slager. Hij was filosoof, een man van de wetenschap, en hij wilde niet de geschiedenis ingaan als een wrede, onverdraagzame tiran. Maar daar stond hij, letterlijk tot zijn enkels in het bloed van christelijke martelaren. Tijdens hun leven waren de vier broers prachtige jongemannen geweest. Maar hun gruwelijke dood, door zweepslagen en andere vormen van marteling, had hen veranderd in onherkenbare massa's bloederig vlees. Hun aanblik bezorgde Pius braakneigingen, maar hij mocht zich niet zwak tonen in het bijzijn van zijn onderdanen.

Doorgaans was zijn houding tolerant tegenover de ergerlijke minderheid die zich christelijk noemde. Hij vond het zelfs stimulerend om in debat te gaan met diegenen onder hen die geschoold waren en zich redelijk opstelden. Hoe merkwaardig hij hun overtuigingen ook vond – hun geloof in slechts één enkele Messias die was opgestaan uit de dood en die op enig moment naar de wereld zou terugkeren – het had er alle schijn van dat hun ideeën zich met ontmoedigende gestaagheid door heel Rome verspreidden. Een aantal Romeinse edelen had zich openlijk achter het christendom geschaard, en hun deelname aan christelijke rituelen werd door Pius en zijn regering getolereerd. De groeiende sekte mocht zich ook verheugen in een grote populariteit onder de vrouwen in de hoogste kringen. Ongetwijfeld omdat vrouwen bij alle rituelen en ceremoniën werden betrokken en door de mannen als gelijken werden behandeld. Ze konden zelfs het ambt van priester bekleden in deze vreemde nieuwe wereld van het christelijke geloof.

De Romeinse priesters in hun tempels gewijd aan Jupiter en Saturnus, waren hevig verontwaardigd dat het de christenen werd toegestaan de goden te beledigen met hun belachelijke idee van één enkele godheid. Keizer Pius sloeg echter meestal geen acht op hun geweeklaag, met als gevolg dat

het leven in Rome zich onder zijn bewind doorgaans in betrekkelijke vrede afspeelde. Alleen wanneer zich ontwikkelingen voordeden die zo afweken van de norm dat er levens in gevaar werden gebracht, of bij natuurrampen of soortgelijke tragedies, zagen de christenen zich geconfronteerd met dodelijke bedreigingen. De Romeinse priesters, en met hen hun volgelingen, waren maar al te graag bereid om de christenen verantwoordelijk te stellen voor elk onheil waar Rome door werd getroffen. Want ze twijfelden er niet aan of de monotheïstische overtuiging van de christenen was dermate beledigend voor de ware goden van het rijk, dat onschuldige en oppassende burgers het slachtoffer werden van goddelijke vergelding. In de debatten die hij had gevoerd, had keizer Pius ontdekt dat er twee soorten christenen waren: de fanatici met een verwilderde blik in hun ogen, die niet zelden maar al te gretig leken om te sterven en op die manier hun vroomheid te bewijzen; en de oprecht redelijke, barmhartige volgelingen, die zich inzetten voor de armen en de zieken, in plaats van zich te wijden aan prediking en het winnen van zieltjes. Pius gaf royaal de voorkeur aan die laatsten; ze waren waardevolle burgers die een positieve bijdrage leverden aan de gemeenschap waarbinnen ze functioneerden. Deze christenen, die door Pius de Barmhartigen werden genoemd, vertelden met bezieling over hun Messias, over diens krachtige helende vermogens, en ze citeerden zijn wijze woorden over de noodzaak tot barmhartigheid. Maar ze spraken vooral hartstochtelijk over de macht van de liefde in al haar gedaanten. Er waren in Rome zelfs christenen die beweerden rechtstreeks van hun Messias af te stammen, via de bloedlijn van zijn kinderen die zich in Europa hadden gevestigd. Degenen die zich daarop beriepen, waren dezelfde Barmhartigen die zich onvermoeibaar inzetten om het leed van de armen en de lijdenden te verzachten. Hun onbetwiste leider was Vrouwe Petronella, een beeldschone, charismatische edelvrouw. Ondanks het feit dat ze openlijk het christelijke geloof aanhing, was Petronella met haar rode haren, als dochter en erfgename van een van de oudste geslachten in de stad, geliefd bij het volk van Rome. Niet in de laatste plaats omdat ze het familiekapitaal genereus aanwendde voor het hoogste goed van het keizerrijk en omdat ze slechts naastenliefde en verdraagzaamheid predikte. Als Petronella en haar Barmhartigen de enige soort christenen in Rome waren geweest, zou het waarschijnlijk nooit tot de huidige, gruwelijke slachting zijn gekomen.

Met de groep christenen waar Pius naar verwees als de Fanatici, was het heel anders gesteld. In tegenstelling tot de Barmhartigen, die vol warmte en toewijding over hun Messias spraken en die hem zagen als hun grote

leermeester op een spiritueel pad dat ze de Weg van de Liefde noemden, beleden de Fanatici met luide stem hun geloof in de enige ware God, die alle andere goden zou uitbannen en die op de Dag van het Laatste Oordeel een gruwelijk vonnis zou vellen over de ongelovigen. Het was een vooruitzicht dat de Romeinen als diep kwetsend ervoeren. Tot overmaat van ramp maakten de Fanatici het allemaal nog kwetsender door hartsochtelijk te verkondigen dat het leven op aarde er niet toe deed; dat het slechts ging om het leven na dit leven. Een dergelijke filosofie, die stoelde op een abjecte minachting voor het geschenk van het leven waarvoor de goden de stervelingen hadden uitverkoren, was in de ogen van de Romeinse priesters en hun volgelingen de ultieme heiligschennis. Behalve heiligschennis was een dergelijke overtuiging ook volstrekt onbegrijpelijk voor een cultuur die de zintuiglijke beleving vierde en omhelsde in talloze spirituele en seculiere feesten en rituelen. Voor de meeste Romeinen waren de Fanatici een raadsel, geboren uit waanzin; een groep die diende te worden gemedend, zelfs gevreesd.

Zo waren het de Fanatici die, ook zonder natuurrampen, de woede wekten van het Romeinse volk. Maar bij het uitbreken van een levensbedreigende griep, die talrijke slachtoffers maakte in een welvarende Romeinse voorstad, begonnen de priesters van Saturnus te roepen om het bloed van christenen, in de hoop daarmee hun god gunstig te stemmen.

In het hart van dit snel escalerende drama bevond zich een rijke weduwe, Vrouwe Felicitas. Deze weduwe had zich achter het christelijke geloof geschaard toen ze, overweldigd door het plotselinge verlies van haar nobele en dierbare echtgenoot, de Romeinse goden de rug had toegekeerd. Er werd beweerd dat ze, alleen achtergebleven met zeven vaderloze zoons, bijna krankzinnig was geworden van verdriet. In die periode werd ze bezocht door christenen, die haar troost boden in haar diepe rouw. Uiteindelijk putte ze kracht en bemoediging uit de extreme opvattingen van de Fanatici over het leven op aarde en het leven in het hiernamaals. Felicitas ontleende troost aan het inzicht dat haar man in de hemel was en dat zij zich daar eens bij hem zou voegen, zodat ze, mét hun kinderen, als gezin herenigd zouden zijn.

In de voorname kringen waarin ze verkeerde, werd niet bijster geschokt gereageerd op de passie waarmee de recent bekeerde Felicitas haar geloof beleed. Ze lag elke dag uren op haar knieën, verzonken in gebed, maar dat moest ze zelf weten, vond haar omgeving. Daar kwam nog bij dat Felicitas veel aan liefdadigheid deed en ruimhartig omsprong met het kapitaal van haar overleden echtgenoot, waarvan ze een aanzienlijk deel doneerde aan

de bouw van een ziekenhuis. Bovendien verplichtte ze haar oudste zoons tot het verrichten van lichamelijk werk om de zwakkeren bij te staan. Het gevolg was dat Felicitas' sterke, knappe kinderen buitengewoon geliefd waren in de Romeinse voorstad waar ze woonden. De jongste zoon, Martialis, een knap kind met goudblonde haren, telde pas zeven zomers. De oudste, de lange, atletisch gebouwde Januarius, had zijn twintigste jaardag al gevierd.

Het leven van Felicitas en haar zoons verliep betrekkelijk vreedig tot de griep toesloeg, in golven, met totale willekeur. Wie erdoor werd getroffen, had weinig kans om de extreme koortsaanvallen waarmee het braken en de krampen gepaard gingen, te overleven. Toen de eerstgeboren zoon van een priester van Saturnus aan de ziekte bezweek, riep de geschokte vader zijn gemeente op hem te steunen in zijn beschuldiging jegens Felicitas en haar zoons dat ze de woede van de goden over hen allen hadden afgeroepen. Het was duidelijk dat Saturnus zijn eigen priester had gestraft om er geen enkel misverstand over te laten bestaan dat de Romeinen zich met kracht moesten verzetten tegen deze christenen die het waagden de ware goden als achterhaald te beschouwen. Dat konden de goden niet tolereren, en dat gold in het bijzonder voor Saturnus, de dominante, meedogenloze patriarch van het Romeinse pantheon. Want had Saturnus niet zijn eigen zoon verslonden toen bleek dat die hem ongehoorzaam was?

Felicitas werd met al haar zeven kinderen voorgeleid voor Publius, de regionale magistraat. Het was aan haar hoge komaf te danken dat de beklagden zonder ketenen of boeien de rechtszaal mochten betreden. Felicitas was een knappe vrouw, rijzig, goed geproportioneerd, met golvend donker haar en de tred van een vorstin. Trots en kaarsrecht verscheen ze voor de rechtbank, zonder ook maar een greintje angst of zwakte te tonen. De procedure begon kalm en voltrok zich volledig volgens de regels. Hoewel Publius bekendstond als een keihard bestuurder wanneer hij werd geprovoceerd, was hij niet zo'n monster als van sommige andere magistraten werd beweerd. Op afgemeten toon las hij de aanklacht voor.

'Vrouw Felicitas, u en uw kinderen zijn hier vandaag voorgeleid naar aanleiding van een aanklacht die tegen u is ingediend. De burgers van Rome zijn ernstig verontrust omdat u de woede hebt gewekt van onze goden, in het bijzonder van Saturnus, de grote vader der goden. Die heeft daarop wraak genomen op uw gemeenschap door de levens op te eisen van een aantal van uw naaste burens, onder wie diverse onschuldige kinderen. In de wetten van ons volk staat: "Door te weigeren de goden te aanvaarden, roept de sterveling hun gramschap over zich af en verstoort hij de

krachten van het universum. Wanneer de woede van de goden is gewekt, zullen degenen die daarvoor verantwoordelijk zijn, om vergiffenis moeten smeken door het brengen van offers.” Daarom draag ik u en uw kinderen op gedurende acht achtereenvolgende dagen de eredienst in de Tempel van Saturnus te bezoeken en op aanwijzing van de priesters de gepaste offers te brengen, tot u de god weer gunstig hebt gestemd. Aanvaardt u deze uitspraak als een eerlijk en rechtvaardig vonnis?’

Felicitas, die voor de rechters stond met haar kinderen op een rij achter haar, deed er het zwijgen toe, net als haar zoons.

Publius herhaalde zijn vraag, en voegde eraan toe: ‘U beseft dat het alternatief de doodstraf is? Door te weigeren de goden gunstig te stemmen brengt u het hele land in gevaar. Dus de keuze is aan u. Of u brengt de gepaste offers, of u moet sterven.’

Felicitas’ zwijgen duurde voort, en terwijl er een eeuwigheid leek te verstrijken, groeide Publius’ ergernis. Toen duidelijk werd dat ze niet van plan was haar zwijgen te verbreken, werd het hem uiteindelijk te veel. ‘Met uw zwijgen beledigt u niet alleen het gezag van deze rechtbank, maar ook het volk van Rome,’ snauwde hij. ‘Ik eis een antwoord. Wanneer u weigert dat te geven, zult u met geweld tot spreken worden gedwongen.’ Felicitas hief haar hoofd op om Publius recht aan te kijken. Toen ze eindelijk antwoord gaf, deed ze dat met het vuur van haar geloof in haar blik en haar stem.

‘Waag het niet me te bedreigen, heiden die u bent! De geest van de Ene God is met mij en zal overwinnen, wat u mij en mijn gezin ook aandoet. Want Hij zal ons naar een plek voeren die u nooit zult betreden. Ik zal geen voet in een heidense tempel zetten, noch offers brengen aan uw machteloze goden. En voor mijn kinderen geldt hetzelfde. Dus bespaar u de moeite te proberen ons om te praten. Als u ons wilt straffen, doe dat dan. Ik vrees u niet, net zomin als mijn zoons u vrezen. Hun geloof is net zo sterk als het mijne, en dat zal nooit veranderen.’

‘Maar, vrouwe! Durft u voor uw misleide overtuigingen het leven van uw kinderen in gevaar te brengen?’

Publius was verbijsterd. Het vonnis dat hij had gewezen, was naar alle Romeinse maatstaven uniek in zijn mildheid. Hij was ervan overtuigd geweest dat de vrouwe een zucht van verlichting zou slaken en haar kinderen gehoorzaam naar de tempel zou loodsen om een begin te maken met hun boetedoening. Was Felicitas werkelijk bereid haar hele gezin op het spel te zetten voor een tempelplicht van acht dagen?

Publius vervolgde, iets minder streng en niet in staat zijn geschoktheid en

zijn groeiende irritatie te verbergen: ‘Denk goed na voordat u opnieuw uw zwijgen verbreekt. Dit hof heeft de macht om u allen zwaar te straffen voor uw zonden.’

‘Ik zei: waag het niet me te bedreigen, smerige heiden!’ beet Felicitas hem toe. ‘Uw woorden zijn hol. Welke straf u me ook geeft, u zult me niet tot een andere overtuiging kunnen brengen. Dus bespaar u de moeite. Als u me ter dood moet brengen, doe dat dan, en doe het snel, zodat ik mag thuiskomen bij mijn God en zal worden herenigd met mijn man. Als mijn kinderen met mij moeten sterven, zullen ze dat blijmoedig aanvaarden, in het besef dat wat hun wacht in het leven na dit leven, oneindig veel groter is dan u zich op deze verschrikkelijke aarde zelfs maar kunt voorstellen.’

Publius was inmiddels tot het uiterste getergd. Het was onnatuurlijk, zelfs monsterlijk, wanneer een moeder bereid was haar kinderen op te offeren. Hoe krankzinnig moest die god van de christenen zijn, dat hij de levens van zeven kinderen eiste om zijn bloeddorst te stillen?

De stem van de magistraat klonk bulderend door de rechtszaal. ‘Als u wilt sterven, ongelukkige vrouwe, dan zij dat zo. Maar sleur uw kinderen niet mee de dood in! Stuur hen naar de tempel, opdat zij leven!’

Felicitas’ antwoord deed de rechtszaal op zijn grondvesten schudden. ‘Mijn kinderen zullen eeuwig leven, ongeacht wat u hun aandoet!’ schreeuwde ze. ‘U hebt geen macht over hen, noch over mij!’

Publius stamelde wat, getroffen door haar vermetelheid, en gaf toen opdracht Felicitas in de boeien te slaan en gevangen te zetten. Terwijl ze de rechtszaal uit werd gesleept, riep ze over haar schouder: ‘Kijk omhoog naar de hemel, kinderen! Jezus Christus wacht op jullie, aan de zijde van de enige ware God! Wees trouw en moedig, opdat we worden herenigd in het hiernamaals. Als een van jullie zwicht, is alles verloren! Stel me niet teleur!’

Toen hun moeder eenmaal was afgevoerd, richtte de magistraat zich tot de kinderen. De jongste twee waren in tranen, maar probeerden dapper om flink te zijn, met hun kin op hun borst, hun kleine lijfjes verkramp van de ingehouden snikken. Publius, die zelf zoons had, was vervuld van medelijden met deze kleine jongens, onschuldige slachtoffers van de waanzin van hun moeder. Hij richtte zich tot hen allen.

‘Jullie moeder is een misleide vrouw. Met haar godslastering brengt ze de levens en de veiligheid van heel Rome in gevaar. Jullie hoeven haar gruwelijke voorbeeld niet te volgen. Deze rechtbank erkent ieder van jullie als individu en zal met clementie over jullie oordelen. Het enige wat jullie

hoeven te doen, is afstand nemen van de uitspraken van je moeder en verklaren dat je de priesters zult vergezellen naar de tempel van Saturnus, om daar de gepaste zoenoffers te brengen. Daardoor zal de rust weerkeren en zal er een eind komen aan de plaag die zovelen van jullie onschuldige burens heeft gedood.’

Hij keek naar het zwijgende zevental – de jongens stonden met neergeslagen ogen – en keerde zich bij zijn laatste vraag naar de vier oudsten. ‘Willen jullie dan niet dat er een eind komt aan het lijden in jullie gemeenschap? Wat jullie hebben gedaan, heeft geleid tot het uitbreken van een verschrikkelijke ziekte en tot de dood van jullie naasten. Maar nu krijgen jullie de kans om te zorgen dat alles weer goed komt.’

De oudste zoon, Januarius, antwoordde namens alle broers. Hij was het evenbeeld van zijn moeder, zowel uiterlijk als spiritueel. In zijn woorden klonk hetzelfde vuur als in de hare. Hij verklaarde met vaste, krachtige stem dat hij blijmoedig de dood zou aanvaarden, vóórdat hij een heidense tempel zou betreden; dat hij liever zijn broers met zich mee zou nemen naar de hemel dan te moeten toezien hoe ze door heidenen werden bezoedeld. Verder verdedigde hij de eer van zijn vrome moeder, en hij zette zijn laatste woorden kracht bij door op de schoenen van de magistraat te spuwen.

Bij dat laatste blijk van oneerbiedigheid veranderde het hart van Publius in steen en kwam hij tot zijn dodelijke besluit. Als Januarius zo nodig wilde sterven voor zijn moeder en voor haar monsterlijke god, dan zou hij, Publius, hem die kans geven. En als Felicitas werd gedwongen getuige te zijn van de gruwelijke dood van haar eerstgeboren zoon, zou ze misschien tot inkeer komen en niet ook nog haar andere kinderen opofferen.

Een dergelijke grove ongehoorzaamheid jegens het rijk en zijn goden mocht niet ongestraft blijven, zeker niet na een openbare rechtszaak. Een bloedig spektakel om andere christenen te ontmoedigen, was niet meer dan gerechtvaardigd en diende het belang van de vrede en de welvaart van Rome.

Januarius werd naar de binnenplaats gesleept en aan een geselpaal gebonden. Zijn moeder en zijn drie oudste broers kregen een plaats toegewezen waar ze zo dichtbij zaten dat zijn bloed op hen spatte, met elke slag die zijn vlees deed splijten. De jongere broers, die door Publius en de andere leden van de rechtbank nog altijd werden gezien als slachtoffers, werden welbewust weggehouden van de terechtstelling.

De eerste beul was een reusachtige man met spieren die als dikke koorden op zijn armen lagen terwijl hij de ene na de andere zweeps slag liet neerdalen op de rug van de gevangene. De magistraten gaven hem regelmatig opdracht de geseling te onderbreken, om de veroordeelde te vragen of hij zijn overtuigingen wilde afzweren en bereid was zijn straf te aanvaarden, zodat zijn leven gespaard zou blijven. De eerste drie keer spuwde Januarius naar hen, maar toen de vraag voor de vierde keer werd gesteld, was hij meer dood dan levend en niet langer in staat om te antwoorden. En dus werd er een beroep gedaan op zijn moeder.

‘Vrouw, dit is uw oudste kind, de vrucht van de vereniging tussen u en uw man. Hoe kunt u deze kwelling aanzien zonder uw dwaling toe te geven? Als u uw straf aanvaardt, bestaat de kans dat uw zoon blijft leven en zal in elk geval het leven van uw andere kinderen worden gespaard.’

Felicitas weigerde de rechtbank te antwoorden. Ze richtte zich slechts met luide, vaste stem tot Januarius. ‘Omhels je vader voor me, mijn zoon. Omhels hem namens ons allemaal. Want hij wacht op je bij de hemelpoort. Denk niet langer aan dit aardse leven. Dat betekent immers niets. Ga naar de plek waar God op je wacht, mijn kind!’

Veel zweeps slagen waren er niet meer nodig om een eind te maken aan het leven van Januarius. Zijn bloed sijpelde in het zand en stonde in poelen, terwijl de zweep het vlees dat hij nog op zijn botten had, uiteenscheurde. Nadat hij dood was verklaard, maakte de beul zijn lichaam los en sleepte het naar een plek waar het niet in de weg lag, maar waar het wel duidelijk zichtbaar was voor Felicitas en haar drie nog levende oudere zoons.

Dit gruwelijke spektakel werd driemaal herhaald, want Felicitas’ oudere zoons weigerden ieder op hun beurt het vonnis van de rechtbank te aanvaarden. Er moesten verscheidene beulen aan te pas komen, omdat de inspanning om de jongens dood te ranselen te uitpu ttend was voor één man. Tegen het invallen van de duisternis had Felicitas moeten toekijken hoe vier van haar kinderen waren doodgeranseld. Dat niet alleen, ze had hun marteldood toegejuicht. Uit niets bleek dat ze van plan was haar dwaling toe te geven, hoe gruwelijk de methoden ook waren waarmee haar zoons werden afgeslacht. Met ieder kind dat stierf, leek haar verwrongen geloofsovertuiging alleen maar aan kracht te winnen.

Magistraat Publius zag zich vervolgens geconfronteerd met een gruwelijk dilemma. Het stuitte hem tegen de borst om ook de jongere kinderen te laten terechtstellen, die hij beschouwde als onschuldige slachtoffers van de waanzin van hun moeder. Maar hoe vreemd het ook mocht schijnen, het leek wel alsof Felicitas aan de winnende hand was. Ze was sterk gebleven

tijdens de terechtstelling van haar kinderen. Ze had niet gehuild, ze had zich niet afgewend. Integendeel, met ieder kind dat stierf, beleed ze haar veroordeling van de rechtbank en de heidense priesters nog luider, nog hartstochtelijker. Dat ze krankzinnig was, leed geen twijfel. Geen enkele normale moeder zou wat hier was gebeurd, hebben kunnen verdragen. Zelfs de beulen waren, behalve uitgeput, ook vervuld van afschuw door wat hun was opgedragen in naam van Saturnus, hun goddelijke vader, en in het belang van de burgers van Rome.

Maar het zou van zwakte getuigen om Felicitas haar drie jongste zonen te laten behouden. Daardoor zou het lijken alsof haar wilskracht en haar geloof sterker waren dan die van Rome en zijn goden.

En dus werd de keizer zelf naar de welvarende voorstad geroepen, zodat Antoninus Pius nu te midden van de bloederige hompen vlees en ingewanden stond die nog maar kort daarvoor Felicitas' oudste zonen waren geweest. Deze zaak had de potentie om te escaleren, en magistraat Publius wilde niet dat er onschuldig bloed aan zijn handen kleefde als zou blijken dat hij met de terechtstelling van jonge kinderen had gehandeld in strijd met de wil van de keizer. Maar ook Antoninus Pius wist zich geen raad met deze gruwelijke zaak. Hij dacht aan het beruchte moment, inmiddels generaties terug, waarop de Romeinse prefect Pontius Pilatus opdracht had gegeven tot de terechtstelling van Jezus de Nazareeër; een opdracht waarmee hij de martelaar had gecreëerd rond wie deze vreemde cultus was ontstaan. Pius had geen behoefte aan nog meer martelaren die vanuit hun graf de macht van Rome zouden ondermijnen. Bovendien weigerde hij de geschiedenis in te gaan als kindermoordenaar. Hij wist echter niet goed hoe hij dat zou kunnen vermijden, want de situatie was al behoorlijk uit de hand gelopen.

Maar blijkbaar zag de goedertieren godin van de schoonheid en de harmonie – niemand minder dan Venus zelf – die avond welwillend op hem neer, want ze kwam hem te hulp. Toen de charmante en elegante Vrouwe Petronella hem om een audiëntie verzocht, slaakte Pius voor het eerst op die gruwelijke dag een zucht van verlichting.

Vrouwe Petronella had zich erop voorbereid dat ze haar zaak bij de keizer zou moeten bepleiten. Ze was dan ook verbijsterd toen hij duidelijk opgelucht was haar te zien en onmiddellijk met haar voorstel instemde. Petronella was de vrouw van een van de senatoren en geliefd bij het volk. Ze

was echter ook een overtuigd, zij het niet fanatiek christen, en dat was de reden waarom ze had verwacht dat haar missie op problemen zou stuiten. Dankzij haar schoonheid en haar elegantie was ze er echter in geslaagd ook diverse Romeinse edelen van de harde lijn voor zich in te nemen, onder wie de keizer, die gevoelig was voor vrouwelijk schoon. Ze presenteerde zich in een roomwitte japon, een simpel gewaad, maar gemaakt van de beste zijde uit de Oriënt. Haar haren, die glansden als gewreven koper in de zon, waren met zorg gevlochten en verfraaid met parelsnoeren. Om haar lange, ranke hals droeg ze een schitterende robijn waaraan drie traanvormige parels hingen. Een kleinere broche, in de vorm van een haan met ogen van robijntjes, sierde een van de schouders van haar gewaad. Wie niet beter wist, zou Petronella's sieraden hebben afgedaan als de opsmuk van een rijke vrouw. Maar ingewijden herkenden in de kostbare edelstenen de symbolen van haar hooggeboren familie. De robijnen en de parels duiden op haar afstamming van een voorouder naar wie ze verwees als de Koningin der Barmhartigheid – Maria Magdalena. De haan stond symbool voor de andere bloedlijn waartoe ze behoorde, namelijk die van haar heilig verklaarde betoudovergrootvader, niemand minder dan de Heilige Petrus, de eerste bisschop van Rome. Om precies te zijn was ze vernoemd naar het enige kind van de apostel, met een naam die een vrouwelijke versie was van de zijne.

Volgens de familielegende was de enige dochter van Petrus, de Heilige Petronella die leefde in de eerste eeuw, getrouwd met Yeshua-David, de jongste zoon uit de heilige familie. Maria Magdalena was ten tijde van de kruisiging hoogzwanger geweest en onmiddellijk daarna voor haar veiligheid naar Alexandrië gebracht. Daar had ze het leven geschonken aan Jezus' zoon, die ze Yeshua-David noemde en die een indrukwekkend leven zou kennen, rijk aan wonderen. Er werd beweerd dat Yeshua-David en de eerste Petronella onafscheidelijk waren vanaf het moment dat ze elkaar als kinderen voor het eerst ontmoetten. Uiteindelijk trouwden ze, en ze kregen vele kinderen, waardoor ze een zuiver christelijk erfgoed schiepen dat de leer van de Weg van de Liefde over heel Europa verspreidde. Om de lijn in stand te houden trouwden de vrouwen van deze bloedlijn met telgen uit machtige Romeinse geslachten. Want dat was hun opdracht: voortleven om te zorgen dat de leer van de Weg bewaard bleef. Die leer was hun erfgoed, zoals deze door Jezus Christus zelf aan hun patriarch was doorgegeven.

Het was Jezus die Petrus – 'de rots' – zijn naam had gegeven, want Jezus geloofde dat zijn vriend, de visser, onwankelbaar was in diens geloof. Pe-

trus was de rots waarop Jezus kon voortbouwen; een van zijn gekozen opvolgers die het voortbestaan van de leer van de Weg zou garanderen. Daarom had Petrus van Jezus *opdracht gekregen* hem te verloochenen, zodat hij aan vervolging zou ontkomen en zou voortleven om de leer te verspreiden. Triest genoeg was de drievoudige verloochening door Petrus inmiddels berucht en werd die maar al te vaak gezien als een bewijs van zijn zwakheid. Dat was slechts een van de vele onrechtvaardigheden waarvoor de kopiïsten die de christelijke geschiedenis welbewust hadden verdraaid, verantwoordelijk waren. Maar de nazaten van Petrus kenden de waarheid en hielden de herinnering daaraan in ere door trots de haan als familiewapen te kiezen. Dat Petrus zijn Heer tot driemaal toe zou verloochenen voordat de haan kraaide, was de uitdrukkelijke wens van Jezus zelf. In tegenstelling tot de legende waarin vol minachting over hem werd gesproken, gaf Petrus juist blijk van zijn kracht door zich te houden aan de heilige opdracht die Jezus hem had gegeven.

De exacte woorden die die gezegende nacht in Getsemane door Jezus tegen Petrus waren gesproken, waren van generatie op generatie doorgegeven en stonden gegrift in het geheugen van al Petrus' kinderen en kindskinderen:

Zorg dat je blijft leven, zodat je de prediking kunt voortzetten. Zorg dat je blijft leven. Want alleen dan zal ook de Weg van de Liefde voortleven.

Van die woorden, door Jezus in de hof van Getsemane gesproken tot de Heilige Petrus, stamde het familiemotto:

Ik blijf.

Inmiddels was Vrouwe Petronella de 'rots' van de christenen, en als zodanig moest ze proberen een uitweg te vinden uit deze hachelijke situatie die een gevaar zou kunnen betekenen voor de leer van de Weg van de Liefde. Met haar bezoek aan de keizer en haar poging om Felicitas en haar nog levende kinderen te redden, hoopte Petronella het erfgoed van haar standvastige en barmhartige voorouders te dienen. Wat de vrouwe bezorgd stemde, was het grote vertrouwen dat Pius leek te hebben in haar vermogen om tot Felicitas door te dringen en het dilemma voor Rome op te lossen. Want hoewel ze vastberaden was alles op alles te zetten, koesterde Petronella grote twijfels over de uitkomst van de onderneming. Felicitas' fanatisme was namelijk al sinds lang vóór haar niet te bevatten offer legen-

darisch onder de Barmhartigen. Zou Felicitas naar haar willen luisteren, vroeg Petronella zich af. Petronella's afkomst gold in de christelijke gemeenschap als zo zuiver en onbezoedeld dat ze bijna werd aanbeden. Bovendien was ze de huidige bewaarder van *Het Libro Rosso*, het heilige boek met de ware leer en de profetieën van de heilige familie. Er was geen redelijk christen die haar gezag kon ontkennen. Maar een vrouw die de onuitsprekelijk wrede terechtstelling van haar eigen kinderen toejuichte om blijk te geven van haar geloof, was geen redelijk christen.

Vóór haar verzoek om een audiëntie bij de keizer had Petronella langdurig en intens gebeden om leiding. Ze vroeg haar Heer om kracht en inzicht, zodat ze Zijn wil zou begrijpen door de leer van de liefde. Ze richtte zich ook tot de Koningin der Barmhartigheid, die ze vroeg haar te leiden met haar uitzonderlijke genade. Met haar hand op de robijn om haar hals fluisterde ze een laatste gebed.

'Ik blijf.' Met die woorden sprak ze zichzelf moed in voor de onvermijdelijke confrontatie.

'Goedenavond, zuster.'

Dankzij bemiddeling van de keizer was Petronella naar een van de werkvertrekken van de magistraat gebracht om met Felicitas te praten. Voor een dame van haar hoge komaf zou het ongepast zijn geweest als ze had moeten afdalen naar de bedompte, stinkende cel waarin Felicitas werd vastgehouden. Hoewel de gevangene een simpel maar schoon gewaad had gekregen voor het bezoek, bood ze een smerige aanblik; haar huid was nog altijd bedekt met het bloed van haar kinderen. Petronella huiverde inwendig en bad dat haar gezicht haar afschuw niet zou verraden.

De twee vrouwen begroetten elkaar zoals alle christenen dat deden: als zusters van de geest. 'Wat komt u doen?' vroeg Felicitas wantrouwend toen de formaliteiten achter de rug waren.

Petronella keek haar met vaste blik aan. 'Ik kom u mijn deelneming betuigen met uw verlies.' Haar welluidende stem klonk zacht. 'En ik vroeg me af of er iets is wat uw gemeenschap kan doen om u troost te bieden in uw verdriet.'

Felicitas leek haar eerst niet te horen, toen keek ze haar elegante bezoeker verrast aan. 'Verdriet? Wat bedoelt u?'

Petronella was verbijsterd. Blijkbaar had de arme vrouw haar verstand verloren door de gruwelen waarvan ze getuige was geweest.

‘Maar Vrouwe Felicitas, we zijn allemaal overmand door verdriet om het verlies van uw prachtige jongens.’

Felicitas keek langs Petronella heen, alsof ze haar niet zag, of alsof haar aanwezigheid haar volmaakt onverschillig liet. Toen schudde ze langzaam haar hoofd. ‘Overmand door verdriet?’ herhaalde ze, als in trance. ‘Maar waarom, zuster? Mijn hart juicht. Mijn dappere kinderen hebben hun God niet verloochend. Onze Heer Jezus Christus zal hen verwelkomen in de hemel en hen prijzen om de kracht van hun geloof. Ziet u dat dan niet? Dit is een vreugdevolle dag! Ik kan alleen maar hopen dat de magistraten morgen opdracht zullen geven om ook ons terecht te stellen, zodat we tegen zonsondergang weer allemaal samen zijn.’

Petronella schraapte haar keel om tijd te rekken. Het was nog veel erger dan ze had gevreesd.

‘Zuster, ik begrijp uw grote vertrouwen in de macht van het leven na dit leven. Maar toch wil ik ook niet ongezegd laten dat Jezus ons heeft geleerd vreugde te beleven aan ons aardse bestaan, als Gods grote geschenk aan ons. Het leven van uw drie jongsten kan nog gespaard worden, en die kans zou hun moeten worden gegeven, opdat ze mogen opgroeien en leven in deze wereld die God ook voor hen heeft geschapen.’

‘Ga weg, achter mij, Satan!’ gilte Felicitas zo kwaadaardig, dat Petronella verschrikt achteruitdeinsde, alsof Felicitas haar had geslagen. ‘U... u komt hier in uw fraaie Romeinse kleren,’ beet Felicitas haar toe. ‘U bent getrouwd met een smerige heiden, en toch durft u over mij te oordelen? Ik zal mijn God niet verraden, voor niets en voor niemand, en hetzelfde geldt voor mijn kinderen. God zal ons belonen voor onze moed en onze rechtschapenheid. En onze beloning is onze hereniging in de hemel, voor Gods aangezicht.’

Petronella bad dat de gezegende Magdalena haar zowel geduld als compassie zou schenken en gooide het over een andere boeg. ‘Felicitas, door uw dood en door de dood van uw nog levende kinderen zal deze wereld een aantal machtige stemmen moeten missen; stemmen die het goede nieuws van onze leer zouden kunnen verspreiden en anderen daarin zouden kunnen onderwijzen. Denkt u niet dat God dat graag zou zien? Uw jongsten zullen opgroeien in de wetenschap dat hun broers zijn gestorven voor hun geloof, en dat zal hen sterken in hun vastberadenheid om trouw te blijven aan onze leer. Ze moeten behouden blijven. Ze zullen helden zijn voor onze Weg. Dat is wat God van hen vraagt, en van u.’

‘Hoe durft u mij te vertellen wat God van me vraagt? Ik hoor Zijn stem luid en duidelijk, en Hij zegt dat Hij wil dat mijn kinderen geen helden,

maar martelaren worden. Hij wil hen als offer, tot Zijn meerdere glorie. Net zoals Abraham opdracht kreeg Isaäk te offeren.'

Petronella haalde diep adem. 'Maar God hield Abraham tegen voordat hij zijn zoon kon doden,' zei ze geduldig. 'De Heer stelde Abrahams gehoorzaamheid op de proef, en toen Hij eenmaal van die gehoorzaamheid overtuigd was, zond Hij Zadkiël, de engel der barmhartigheid, om de hand met het offermes tegen te houden. Want God wil niet dat Zijn kinderen lijden. Dat wil Hij niet. De Heer smeekt je om die genadige engel te zijn, Felicitas; om de engel te zijn die de hand van de beul tegenhoudt. Alsjeblieft, spaar het leven van je jongste zoons! Want door je kinderen te offeren kies je niet voor de Weg van de Liefde. Als Jezus nu, hier bij ons was, zou hij niet toestaan dat je je kinderen doodt. Dat weet ik zeker. Ik heb nog nooit iets zo zeker geweten.'

Felicitas keerde zich met een koortsachtige blik in haar ogen naar Petronella. 'Jezus wacht op me bij de hemelpoort. Hij wacht op me om me te omhelzen en om me te belonen voor mijn moed. Maar u zal hij afwijzen, want u bent met een heiden getrouwd, en u zwicht voortdurend voor uw heidense naasten.'

'Ik hou van mijn naasten en ik eer hen zoals Zijn gebod me dat leert. Dat is geen zwichten, Felicitas. Dat is de Weg van de Liefde. Dat is verdraagzaamheid.'

'Het is zwakheid!'

'Als we de verdraagzaamheid niet omhelzen, zal er uiteindelijk geen christen meer overblijven. Onze Weg zal niet kunnen overleven als we niet leren in vrede met anderen samen te leven. De Weg vraagt ons geduld te hebben met hen die het licht nog niet hebben gezien. Jezus leert ons dat we hen die geen ogen hebben om te zien, moeten vergeven.'

'Dan bid ik dat hij u zal vergeven, zuster.' Felicitas sprak dat laatste woord uit met venijnig gesis, om duidelijk te maken dat ze Petronella niet langer als haar zuster beschouwde. 'Ik bid tot God dat Hij u uw zwakheid vergeeft, en de kwade bedoelingen waarmee u hier bent gekomen. Alleen een duivel zou proberen me te weerhouden van het ultieme offer tot de hoogste glorie van onze Heer!'

Petronella's geduld was op. En ze had het ook niet meer nodig. Want het was duidelijk dat Felicitas te zeer werd beheerst door haar groteske beeld van het offer dat ze ging brengen, om nog vatbaar te zijn voor rede. Haar gezonde verstand had haar in de steek gelaten. Ze had zich volledig opgesloten in zichzelf. En hoe kon het ook anders, nadat ze eerder die dag vier van haar kinderen aan haar verwrongen geloof had opgeofferd?

Petronella stond op. ‘Dan zal ik bidden voor ons allemaal, Felicitas.’ Ze liep naar de deur. ‘En voor iedereen die durft te geloven in de Weg van de Liefde.’

Bij het aanbreken van de nieuwe dag ging de zon schuil achter een sluier van nevelen en bood de wereld een sombere aanblik. De priesters van Saturnus zagen daarin een slecht voorteken, al voordat het nieuws bekend werd dat de griep die nacht opnieuw vijf slachtoffers had geëist. Bij twee daarvan ging het om kinderen van priesters.

Keizer Antoninus Pius had nog niet eens ontbeten toen hij al werd aangeklampt door een harde kern van boze godsdienaren. Ze waren ervan overtuigd dat Felicitas verantwoordelijk was voor deze nieuwe golf van sterfgevallen door haar weigering om haar dwaling toe te geven. Ze moest tot inkeer worden gebracht, en daarom eisten de priesters dat haar nog levende kinderen voor het gerecht werden geleid, met het dreigement dat ze een voor een zouden worden terechtgesteld.

Naarmate de dag vorderde en het verhaal van Felicitas en haar gruwelbevind zich verspreidde naar andere delen van het rijk, groeide de druk op de keizer. Uiteindelijk zwichtte hij, en hij riep opnieuw het hof van tenuitvoerlegging bij elkaar.

Felicitas en haar drie nog levende zoons werden voor de magistraat geleid. Door de verwilderde blik in haar ogen zag ze eruit als Medea, volledig ten prooi gevallen aan haar ziekelijke fantasieën, gevoed door het bloed van haar oudste kinderen. De kleine jongens waren doodsbang, de jongste hilde openlijk zodat zijn blonde krullen aan zijn betraande wangen kleefden. Pius had Publius eerst in zijn paleis ontboden, waar hij hem onder vier ogen had geïnstrueerd dat deze kinderen niet mochten lijden bij hun terechtstelling. Als het onvermijdelijk was dat ze ter dood werden gebracht, dan zou hij zich daarbij neerleggen. Hij weigerde echter als kindermartelaar de geschiedenis in te gaan.

Een voor een werden de jongens voor de magistraten geroepen. Publius zette zijn welwillendste stem op en probeerde uit alle macht hen over te halen zich van hun moeder af te wenden en met de priesters mee te gaan naar de tempel. Felicitas was inmiddels in gezang uitgebarsten, een gruwelijk, hoog, zich herhalend gejammer. ‘Wees niet bang, kinderen. Jullie vader en jullie broers wachten op jullie in de hemel.’ Een voor een schudde de kinderen hun hoofd naar de magistraten, alsof hun moeder hen

had betoverd, gehypnotiseerd. Terwijl de ene na de andere kleine jongen naar het hakblok werd geleid, kreeg Felicitas telkens opnieuw de vraag of ze haar dwalingen wilde toegeven om het leven van haar kind te sparen. En steeds weer was haar antwoord een afschuwelijke lach, een gruwelijke parodie op het geluid dat een uiting zou moeten zijn van vreugde.

Binnen een uur verloren drie prachtige kinderen, van wie het jongste de kleutertijd amper was ontgroeid, hun hoofd onder het scherpste zwaard dat de beul in huis had. Hij werkte razendsnel, zodat de kinderen geen pijn voelden. Maar toen het de beurt was aan de moeder, was hij niet zo mild. Bij haar gebruikte hij een bijl in plaats van zijn zwaard, en er waren drie slagen nodig om het hoofd van de romp te scheiden.

Keizer Antoninus Pius ontvluchtte de gruwelijke, door de goden verlaten voorstad en keerde er nooit meer naar terug. Felicitas' gruwelbewind was ten einde. Maar de keizer was ervan overtuigd dat hij tot zijn laatste snik zou worden achtervolgd door het geluid van haar krankzinnige lach en door de beelden waarbij deze had geklonken, terwijl ook het laatste, goudblonde kind in zijn opdracht stierf op het hakblok.

Die avond riep een uitgeputte Vrouwe Petronella de kerngroep van de Barmhartigen bijeen om verslag te doen van de gruwelijke gebeurtenissen van die dag. Ze zou ten minste een van de mannelijke leden van de groep nodig hebben om een boodschap naar Calabrië te brengen. Daar woonde de Meester van de Orde van het Heilige Graf, en zijn leiding was onontbeerlijk om de storm te trotseren die op het punt stond neer te dalen over de christenen van Rome.

Petronella vertelde de verzamelde broeders en zusters over haar vrees dat Felicitas' gruwelbewind helemaal niet ten einde was, maar net was begonnen; dat christenen in het hele rijk gevaar liepen en dat de gruwelijke vervolgingen tijdens eerdere generaties weleens opnieuw zouden kunnen losbarsten. Ze was bang dat alle vooruitgang die haar familie gedurende honderd jaar had geboekt, om te worden geaccepteerd als oppassende burgers van Rome en om de veiligheid van de christelijke gemeenschap te bewaren, met het bloed van Felicitas' kinderen was weggespoeld. De Fanatici zouden, geïnspireerd door de gebeurtenissen, nog fanatieker worden, en de Romeinen zouden hun verzet de kop indrukken met de wreedheid die wordt geboren uit angst.

Ergens aan de rand van haar gezichtsveld kon Petronella zien dat er door

deze gebeurtenissen iets in gang was gezet; dat er een gruwelijke vervorming van de leer was opgetreden die een eigen leven zou gaan leiden en die met het verstrijken van de tijd alleen maar grotesker zou worden. Het was een kwaadaardig visioen, een beeld dat haar doodsbang maakte door de intense duisternis waarin het was gehuld. Ze vertelde wat ze had gezien aan de andere Barmhartigen, die huiverden bij de klank van waarachtigheid in haar trieste profetie.

‘Ik vrees dat zal blijken dat degene die we altijd als een zuster hebben beschouwd, onze grootste vijand is geweest. Met haar daden heeft ze een onstuitbaar kwaad ontketend. Het bloed van haar kinderen zal worden misbruikt om de ware leer van onze Heer te herschrijven. En woorden die met bloed zijn geschreven, kunnen slechts hun oorsprong vinden in een plek van volmaakte duisternis. De leer van de Weg van de Liefde zal verdrinken in het bloed van onschuldigen.’

Petronella huiverde terwijl de woorden over haar lippen stroomden, onbedoeld, afkomstig uit die geheime plek waar de waarheid omtrent de toekomst wordt bewaard. Op een gruwelijke avond als deze ervoer ze het vrouwelijk erfgoed van haar familie, de gave van de profetie, als een buitengewoon onwelkom geschenk.